

KONTROLNÍ PRAVOMOCI EVROPSKÉHO PARLAMENTU

KONTROLNÍ PRAVOMOCI

- Parlament má řadu kontrolních pravomocí
- Umožňují mu vykonávat dozor nad dalšími institucemi
- Sleduje správnost využívání rozpočtu EU
- Zajišťuje řádné provádění práva EU
- EP je ukázkou neustálé proměny institucionální soustavy EU
- Zásadní vliv má růst pravomoci EP X některé pravomoci od počátku
- Využívá X nevyužívá EP své možnosti?

KONTROLNÍ PRAVOMOCI

- EP může při své činnosti kontrolovat (využít kontrolu)
 - Evropskou radu
 - Radu
 - Komisi
 - Soudní dvůr
 - Evropskou centrální banku
 - Účetní dvůr
 - Veřejného ochránce práv
 - Petiční výbory

EVROPSKÁ RADA

- Předseda Evropského parlamentu má právo vystoupit na začátku každého zasedání Evropské rady
- Předseda EP seznamuje ER se základními stanovisky EP k tématům, kterým se má ER věnuje
- Po každém zasedání předkládá předseda ER Parlamentu zprávu o výsledcích zasedání.
- Smlouva o Evropské unii, články 14 a 15

RADA EU

- Na začátku a v závěru šestiměsíčního předsednictví diskutuje předseda Rady s poslanci EP **program předsednictví**
- Poslanci EP mohou Radě **klást otázky** k písemnému nebo ústnímu zodpovězení
- Poslanci EP mohou Radu **vyzvat k zahájení nových politik**
- **Vysoký představitel** EU se účastní diskusí plenárních zasedání EP týkajících se zahraniční, bezpečnostní nebo obranné politiky
- Vysoký představitel podává dvakrát ročně EP zprávy
- Články 14 a 16 Smlouvy o Evropské unii

EVROPSKÁ KOMISE

- Evropský parlament schvaluje a zamítá EK
 - od roku 1994 probíhá tzv. grilování
 - LS - Evropská rada s přihlédnutím k volbám do Evropského parlamentu navrhuje kandidáta na předsedu Komise – EP rozhoduje o zvolení/nezvolení kandidáta.
- EP může Komisi vyslovit nedůvěru a v konečném důsledku ji i rozpustit.
 - Doposud neproběhlo
 - V roce 1999 odstoupila Komise pod vedením Jacquese Santera
- Demokratická kontrola
 - Komise EP předkládá zprávy - výroční zprávy o činnosti Evropské unie a o plnění rozpočtu.
 - Předseda Komise prohlášení o stavu Unie
 - EP vyzývá Komisi, aby zahájila politické iniciativy
 - Odpovídá na otázky od EP

EVROPSKÁ KOMISE – INSTRUMENTY JEJÍ KONTROLY ZE STRANY EP

- Parlamentní otázky
- Vyšetřovací výbory
- Rozpočtová kontrola
- Schvalování Komise
- Vyslovení nedůvěry Komisi

JMENOVÁNÍ KOMISE

- Kandidát na post předsedy Komise je vybírán představiteli jednotlivých zemí v rámci Evropské rady **na základě výsledků** voleb do EP - potřebuje **podporu většiny členů EP**
- Každý kandidát na komisaře prezentuje svou vizi a odpovídá na otázky kladené poslanci – grilování
- EP hlasuje o přijetí **sboru komisařů jako celku** (poté jsou komisaři jmenováni do funkce Evropskou radou, a to kvalifikovanou většinou)

GRILOVÁNÍ/SLYŠENÍ

- Každého kandidáta hodnotí výbory EP, které mají v působnosti jeho portfolio.
- 1) **Písemné odpovědi:** kandidát na komisaře musí dodat písemné odpovědi na 5 otázek od poslanců.
- 2) **Tříhodinové slyšení** před příslušnými výbory, přenášené na webu: Kandidát na začátku slyšení přednese maximálně 15minutovou úvodní řeč a poté odpovídá na otázky poslanců. .
- 3) **Hodnotící schůzka:** Příslušné výbory musí během 24 hodin po slyšení dokončit hodnocení. Mohou požádat o doplňující písemné informace.
- 4) **Zvláštní hodnotící zpráva** o každém kandidátovi na komisaře je odeslána Konferenci předsedů výborů a Konferenci předsedů EP a po výměně názorů, prohlásí slyšení za ukončené.
- <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+RULES-EP+20140701+ANN-16+DOC+XML+V0//CS&navigationBar=YES>

GRILOVÁNÍ

■ **První Barrosova Komise (2004)**

- Problematická byla nominace maďarského komisaře László Kovácse - politická minulost.
- Italská nominace profesora politologie Rocca Buttiglioneho – proti PSE a ALDE kvůli jeho neliberálním postojům vůči homosexuálům a vnímání role žen ve společnosti.

■ **Druhá Barrosova Komise (2009)**

- V procesu tzv. grilování neuspěla bulharská kandidátka na eurokomisařku pro humanitární pomoc Rumjana Želeva - nedostatečná znalost portfolia humanitárních věcí a její předchozí působení v komerční sféře.

■ **Junckerova Komise (2014)**

- v EP neuspěla slovinská kandidátka Alenka Bratušeková, která měla zastávat post komisařky pro energetiku a místopředsedkyně Komise – nahradila ji Violeta Bulcová, která získala portfolio dopravy a vesmíru.

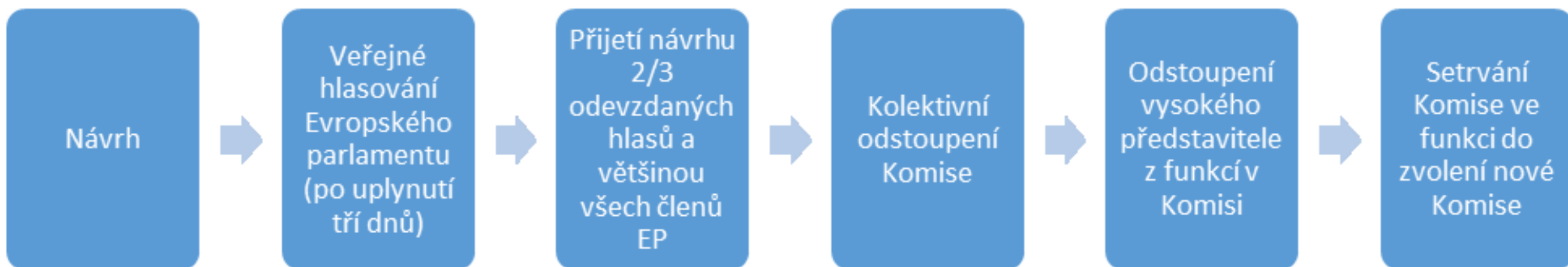
ODVOLÁNÍ KOMISE

- Právní moc existuje již od podpisu zakládacích smluv
- EP může vyslovit nedůvěru Komisi na základě článku 234 Smlouvy o fungování EU
- V případě podání návrhu je EP povinen hlasovat až po uplynutí **tří dnů, a to veřejně**.
- K odvolání Komise jsou nutné **2/3 odevzdaných hlasů** a současně většina všech poslanců
- Komise odstoupuje jako celek a je nahrazena novou jen do konce původního funkčního období
- Santer 1999
 - Finanční skandál na základě zprávy Účetního dvora - opakovaný únik finančních prostředků a špatné hospodaření Komise
 - Evropský parlament se začal zabývat možností odvolání Komise
 - Obvinění se týkalo následujících komisařů: Emmy Boninové, Édith Cressonové, Anity Gradinové, Erkkiho Liikanena, Manuela Marina, Karla von Mierta, Christose Papoutsise, Hanse Van den Broeka, Moniky Wulfové-Mathiesové a J. Santera
 - Komise odstoupila sama jako celek

POKUS O ODVOLÁNÍ 2014

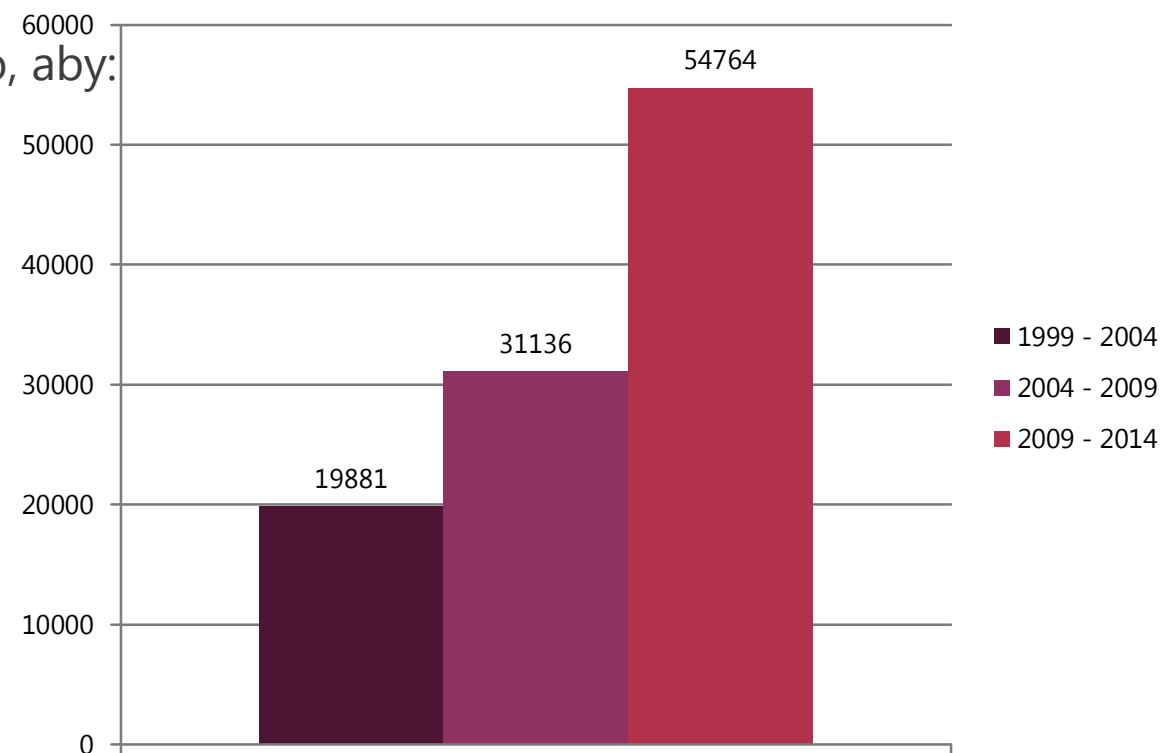
- 27. listopadu 2014 musela Komise čelit první snaze o své odvolání.
- Hlasování o vyslovení nedůvěry vyvolala skupina euroskeptických a nezařazených poslanců kvůli daňové aféře v Lucembursku
- Iniciátorům vadilo zejména to, že Komisi vede předseda, který více než dvě desítky let ve funkci premiéra řídil zemi, v níž měly kvůli nižším daním sídla velké společnosti
- Neúspěšný pokus o odvolání – pro 101 z celkových 751 europoslanců, 461 jich bylo proti a 88 se hlasování zdrželo
- Junckerovu Komisi podpořilo dokonce více poslanců než při červencovém hlasování o zvolení předsedy do čela Komise

ODVOLÁNÍ KOMISE

PARLAMENTNÍ OTÁZKY – INTERPELACE

- Frakce prostřednictvím otázek mohou nejen kontrolovat Komisi a Radu, získávat informace, ale také upozorňovat na problémy na unijní i národní úrovni.
- Otázky mohou být využity jako zvláštní forma obstrukce při jednání o legislativním aktu.
- V průběhu roku Parlament předloží Komisi celkově asi 7 – 11 tisíc otázek
- poslanci se ptají proto, aby získali informace nebo proto, aby:
 - **kontrolovali činnost**
 - **upozorňovali na nedostatky**

PARLAMENTNÍ OTÁZKY – HISTORIE

- Parlamentní otázky jsou s institucionálním schématem Unie hluboko spojeny.
- Právo na otázky je stanoveno ve Smlouvách a tato možnost poskytuje lepší institucionální a politickou rovnováhu mezi institucemi
- Možnost poslanců předkládat otázky Komisi a její povinnost na ně odpovídat byla definována již v původní Pařížské smlouvě - Smlouvě o založení ECSC.
 - Článek 23 stanovil, že Vysoký úřad bude odpovídat na všechny ústní i písemné dotazy položené plénem nebo jednotlivými poslanci (čl. 23 ECSC).
- **Římská smlouva** neboli Smlouva o EEC na podobě otázek nic nezměnila a v článku 140 zachovala stejné znění
- Smlouva o založení **Euratom** na způsobu podávání otázek se nic výrazného nezměnila (čl. 110 Euratom).
- V době, kdy měl Parlament velmi slabé legislativní i rozpočtové pravomoci, byly otázky považovány za důležitý nástroj, jež dával Parlamentu alespoň nějakou moc.
- V rámci **LS** jsou parlamentní otázky upraveny článkem 230 Smlouvy o fungování EU
 - Problematika je podrobněji upravena Jednacím řádem EP
 - Hlava V a kapitola 3, která obsahuje články 128, 129 a 130 se věnuje pouze parlamentním otázkám ke Komisi a k Radě, čl. 131 se věnuje otázkám k ECB

PARLAMENTNÍ OTÁZKY

Existují tři základní typy otázek:

- **k ústnímu zodpovězení (typ O)**
- **k písemnému zodpovězení**
 - neprioritní (typ E)
 - prioritní (typ P)
- **otázky podané v době vyhrazené pro otázky (typ H)**

OTÁZKY K ÚSTNÍMU ZODPOVĚZENÍ S ROZPRAVOU

- Otázky s ústní odpovědí upravuje článek 128 JŘ EP
- Minimální počet poslanců - pouze celý výbor, politická skupina nebo nejméně 40 poslanců.
- Otázky musí být předloženy **minimálně týden před zasedáním** - Komise má čas připravit si odpověď.
- Limit na podání otázky je JŘ stanoven na pět minut

	2004 – 2009	2009 – 2014
Otázky k ústnímu zodpovězení	399	787

OTÁZKY K ÚSTNÍMU ZODPOVĚZENÍ S ROZPRAVOU - DŮVODY

- Poslanci využívají tyto otázky v případě, že chtějí **prodiskutovat legislativní návrhy** Komise, **hlavní a zásadní** otázky EU a otázky mezinárodního zájmu.
- Problematika, která vyžaduje hlubší zapojení většího počtu aktérů.
- K ústnímu zodpovězení bývají pokládány otázky, které jsou spíše širší povahy a nezabývají se technickými informacemi

OTÁZKY PODANÉ V DOBĚ VYHRAZENÉ PRO OTÁZKY BĚHEM PLENÁRNÍHO ZASEDÁNÍ

- Procedura otázek se řídí článkem 129 JŘ EP
- V průběhu speciální doby pro otázky může být projednáváno jedno nebo více témat.
- Témata jsou Konferencí předsedů stanovena **jeden měsíc** před plánovaným jednáním.
- Zasedání se účastní **dva až tři komisaři**, jejichž agenda souvisí s daným horizontálním tématem.
- Poslanci mají na podání otázky jednu minutu a komisař na ni musí odpovědět ve dvojnásobném čase
- Doplnující otázky se musí týkat přímo tématu a o jejich příslušnosti může rozhodnout předseda Konference předsedů
- Kontroverzní procedura

	2004 – 2009	2009 – 2014
Otázky podané v době pro otázky	3089	715

OTÁZKY PODANÉ V DOBĚ VYHRAZENÉ PRO OTÁZKY BĚHEM PLENÁRNÍHO ZASEDÁNÍ - DŮVODY

- Mezi zřejmé nevýhody této procedury patří **omezené množství témat**
- Omezené množství komisařů způsobuje, že se komisaři vyjadřují jménem celé Komise
- Tento typ otázek je vhodný pro krátké, jednotlivé otázky - vyvolat větší zájem ostatních i veřejnosti.
- O dané téma se zajímá pouze specifická skupina poslanců, která chce získat pozornost ostatních.
- **Aktuálnost tématu** nebo potřeba veřejné diskuze
- Otázky nejsou motivovány ziskem informací, ale převažuje u nich buďto snaha o kontrolu, nebo o vyvolání diskuze

OTÁZKY K PÍSEMNÉMU ZODPOVĚZENÍ

- Písemné otázky patří k nejvíce využívané proceduře a JŘ je upravuje v článku 130.
- Dva typy:
 - **Neprioritní** - pět otázek měsíčně ve lhůtě šesti týdnů.
 - **Prioritní otázky** - jednu otázku měsíčně ve lhůtě tří týdnů
- Pokud poslanci položí stejnou nebo velmi podobnou otázku předloží sekretariát autorovi kopii předchozí otázky i s odpovědí.
- Každá otázka musí mít daného adresáta; musí být věcná a srozumitelně sepsána; nesmí přesahovat 200 slov; nesmí být urážlivá; nesmí se týkat osobních záležitostí a nesmí obsahovat více než tři podotázky.

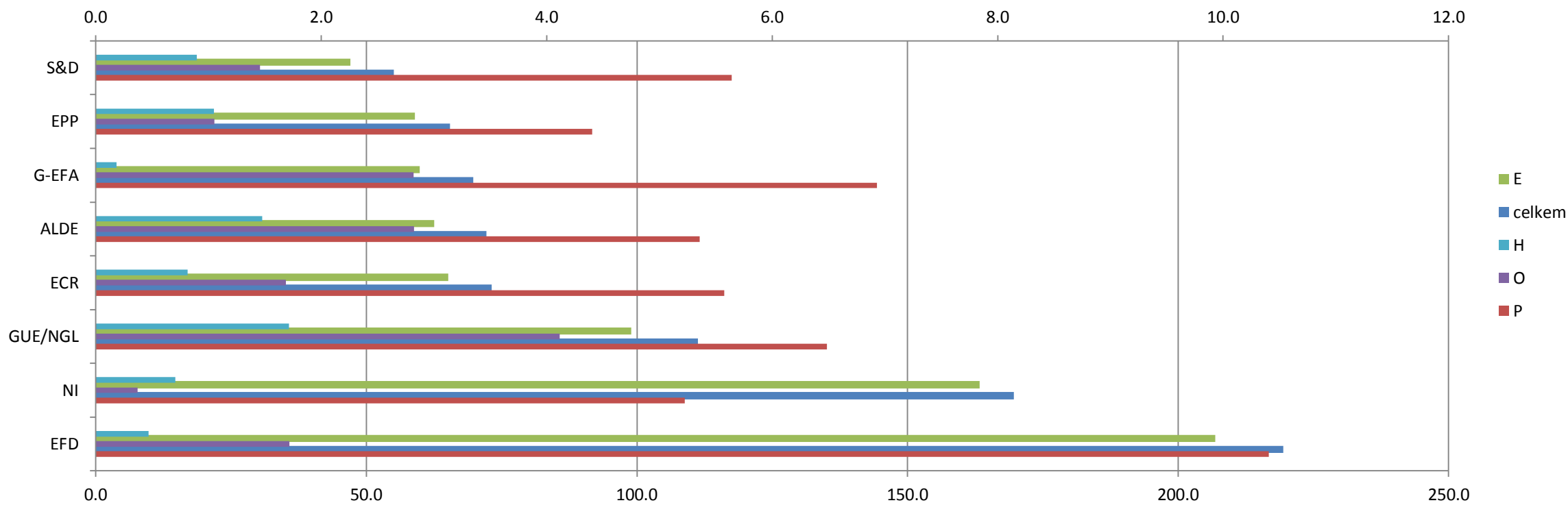
	2004 – 2009	2009 – 2014
Otázky k písemnému zodpovězení	27 648	53 262
Prioritní otázky k písemnému zodpovězení	4 161	4 037
Neprioritní otázky k písemnému zodpovězení	23 487	49 225

OTÁZKY K PÍSEMNÉMU ZODPOVĚZENÍ - DŮVODY

- Výhoda - poslanci obdrží **oficiální vyjádření Komise**, které je veřejně přístupné a které mohou využít v budoucnosti.
- Písemné odpovědi jsou vyžadovány v citlivých otázkách a v případech, kdy je potřeba hlubší příprava odpovědi
- Tento typ otázek bývá využit v případě porušení práva EU a pokud poslanci žádají technické informace
- Nevýhoda - obrovské množství otázek- termíny pro zodpovězení otázek nereálné

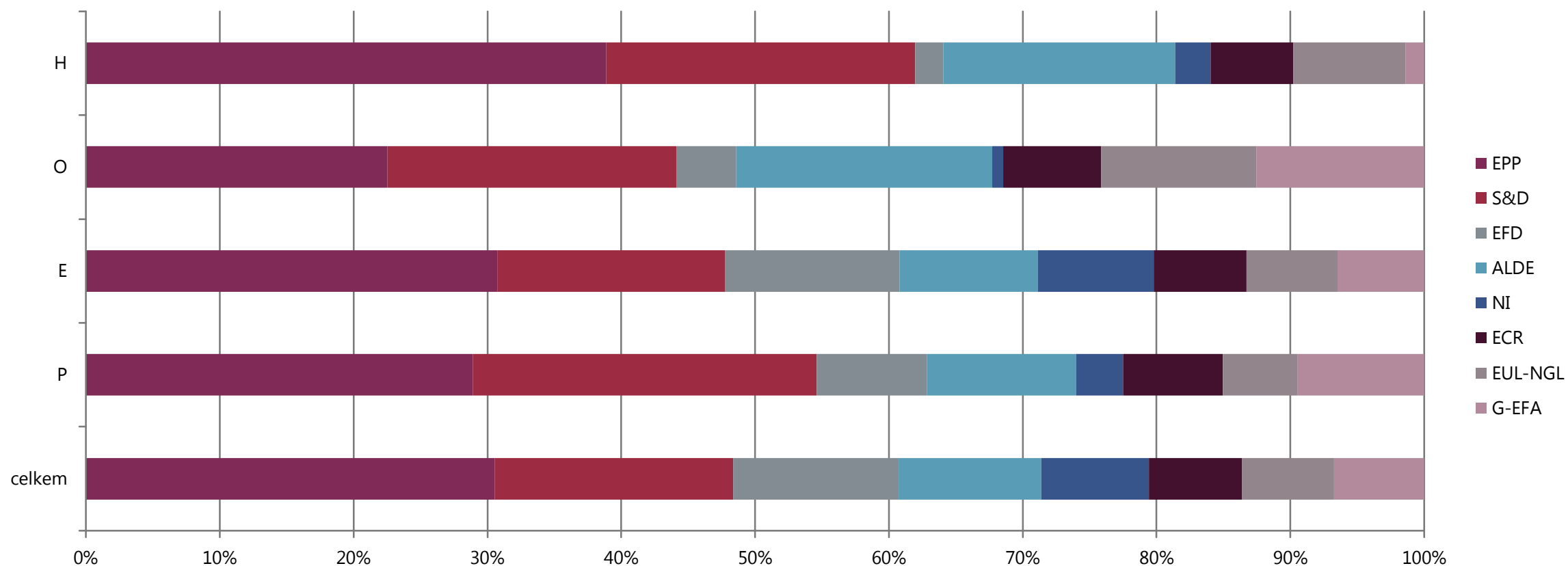
PŘEHLED VŠECH TYPŮ OTÁZEK PŘI PŘEPOČTU NA JEDNOHO POSLANCE 2009 – 2014

prioritní otázky s písemnou odpovědí - přepočet na poslance
 otázky s ústní odpovědí - přepočet na poslance
 otázky v době vyhrazené pro otázky - přepočet na poslance

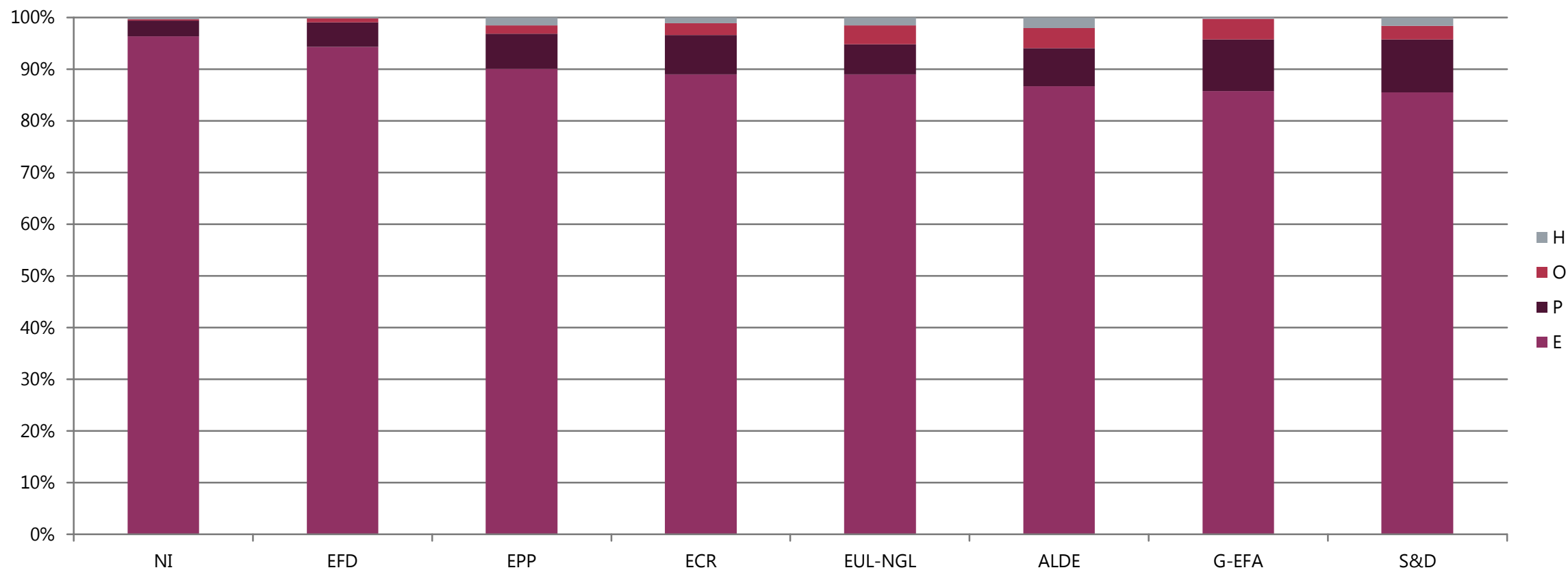

celkový počet otázek - přepočet na poslance
 neprioritní otázky s písemnou odpovědí - přepočet na poslance

PODÍL STRAN NA JEDNOTLIVÝCH TYPECH OTÁZEK V PRŮBĚHU SEDMÉHO VOLEBNÍHO OBDOBÍ

STRUKTURA OTÁZEK MEZI STRANAMI V PRŮBĚHU SEDMÉHO VOLEBNÍHO OBDOBÍ

OBECNÉ DŮVODY - POSLANCI SE PTAJÍ, ABY:

- získali informace
- podpořili určitou činnost
- pro sebe získali osobní publicitu
- podali žádost o vysvětlení nějakého jednání
- kontrolovali ministry v kontroverzních oblastech jejich politiky
- útočili na ministry ve složité politické situaci
- eliminovali množství heterogenních témat
- představili různorodé zájmy
- budovali svoji pověst v některých konkrétních otázkách
- vynutili kompromis ze strany vlády
- odsunuli rozhodnutí vlády
- upozornili na chyby
- shromáždili opoziční síly k nátlaku na vládu
- zdramatizovali situaci (Wiberg 1994: 30-31)

PARLAMENTNÍ OTÁZKY

- Otázky mohou být pokládány také v případě, že v nich poslanci nejsou zcela zainteresováni
- Zájmové skupiny, lobbisti, úředníci z národních států, občané mohou využívat institut parlamentní otázky skrze poslance.
- X
- Dokonce někdy úředníci Komise předpřipraví otázku, kterou poslanec podá opět ke Komisi, čímž se může EK pokusit obhájit své postoje

VÝBĚR TYPU OTÁZKY

	Urgentnost	Kdo odpoví	Další debata	Vliv na další aktéry
K ústnímu zodpovězení	Ano	Člen výboru	Může probíhat	Možná veřejná debata
V době vyhrazené pro otázky	Ano	Pouze vybraní zástupci z EK	Může probíhat	Možné zapojení dalších poslanců
K písemnému zodpovězení	Ne	Otázky jsou adresované	Neprobíhá	Oficiálně zveřejněno – vliv do budoucna

PROHLÁŠENÍ O STAVU UNIE

- Výroční zpráva – vždy na podzim
- Vede k pracovnímu programu
- Nová Meziinstitucionální dohoda o zdokonalení tvorby právních předpisů
- Hlavní témata 2016:
 - Evropa musí rozsáhle investovat do svých mladých lidí, uchazečů o zaměstnání a startupů.
 - Ambiciózní investiční plán pro Afriku – záchrana pro ty, kteří by jinak mohli riskovat nebezpečnou cestu za lepším životem.
 - Navrhujeme bezplatné bezdrátové připojení k internetu pro každou evropskou obec a město do roku 2020.
 - Novináři, vydavatelé a autoři by měli být za svou práci dostávat spravedlivou odměnu, bez ohledu na to, kde byla vytvořena a sdílána.
 - Budeme bránit naše hranice prostřednictvím nové Evropské pohraniční a pobřežní stráže.
- https://ec.europa.eu/priorities/state-union-2016_cs

VYŠETŘOVACÍ VÝBORY

- Zkoumání obvinění z porušování práva Unie nebo nesprávného postupu při jeho uplatňování členskými státy či institucemi
- Od Maastrichtské smlouvy (v současnosti jsou zakotvené v článku 226 [smlouvy o fungování EU](#)).
- Vyšetřovací výbor může předvolat svědky a vyžádat si podklady, ale dotčená instituce nebo členský stát samy posoudí, koho a co uvolní.
- Mohou odmítnout spolupráci s odvoláním na národní nebo veřejnou bezpečnost.
- Na pravidlech pro vyšetřování se EP musí shodnout s Radou a Komisí.
- [EMIS](#) vyšetřuje skandál „dieselgate“ a [PANA](#) skandál Panama Papers.
- Od Maastrichtu celkem pět – např. epidemie slintavky a kulhavky v letech 96/97

DALŠÍ PRAVOMOCI VŮČI KOMISI

- Poslanci vydat **také písemná prohlášení** - pouze věci ve výlučné působnosti Unie a která nejsou oficiálním aktem Parlamentu, ale pouze iniciativou autora a signatářů prohlášení (čl. 136 Jednacího řádu).
- Poslanci mají také možnost předložit **návrh aktu Unie** - předložení aktu ke Komisi

SOUDNÍ DVŮR

- Parlament může Soudní dvůr požádat, aby **zahájil řízení proti Komisi** nebo Radě v případě, že jednaly v rozporu s právními předpisy EU.
- Parlament může společně s Radou požádat Soudní dvůr o **vytvoření specializovaných soudů**.
 - Roku 2005 byl zřízen Soud pro veřejnou službu Evropské unie pro řešení právních sporů mezi Evropskou unií a jejími zaměstnanci.
- Smlouva o fungování Evropské unie, články 257, 263

EVROPSKÁ CENTRÁLNÍ BANKA

- Prezident, viceprezident a Výkonná rada jsou jmenováni Evropskou radou po konzultaci s Evropským parlamentem.
- Prezident ECB předkládá plénu **výroční zprávu** banky a účastní se pravidelného dialogu o měnových otázkách s Hospodářským výborem.
- Smlouva o fungování Evropské unie, články 283, 284

ÚČETNÍ DVŮR

- Účetní dvůr předkládá **výroční zprávu o plnění rozpočtu EU** za předchozí rok Radě a Evropskému parlamentu.
- Na základě zprávy **Parlament rozhoduje**, jestli schválí nebo neschválí způsob, jakým Evropská komise plnila rozpočet.
- V kladném případě udělí **absolutorium**.
- Členy Účetního dvora jmenuje Rada po konzultaci s Evropským parlamentem.
- Smlouva o fungování Evropské unie, články 286, 287

VEŘEJNÝ OCHRÁNCE PRÁV

- Parlament volí evropského veřejného ochránce práv.
- Veřejný ochránce práv o svých zjištěních informuje Evropský parlament a předkládá výroční zprávu poslancům EP.
- Za mimořádných okolností může veřejného ochránce práv odvolat Soudní dvůr na žádost Parlamentu. V
- Veřejný ochránce práv může zahájit šetření z vlastního podnětu.
- Smlouva o fungování Evropské unie, články 228

PETICE

- Každý občan, obyvatel, podnik či organizace v EU může Evropskému parlamentu podat petici týkající se práva EU.
- Parlament může zřídit vyšetřovací výbor, aby přezkoumal porušování práva EU členskými státy.
- Smlouva o fungování Evropské unie, články 226,227